

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

HE-soteuudistus

HE 241/2020 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto 17.2.2021

Neuvotteleva virkamies Timo Annala
Neuvotteleva virkamies Filip Kjellberg
Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen

Sote-uudistus

Yleiset lähtökohdat

- Kuntien verotuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi.
- Verotuksen kautta siirretään yhteensä n. 13,4 mrd.€ vuoden 2020 tasossa.
  - Ansiotuloverotuksen kautta siirretään n. 12,8 mrd. €.
  - Yhteisöveron kautta siirretään n. 0,6 mrd. €.
- Verorakenteen muutokset eivät saa voimaan tullessaan aiheuttaa verotuksen kiristymistä.

Ansiotulojen verotus

- Ansiotuloverotuksen muutokset toteutetaan nykyisen verojärjestelmän sisällä muuttamalla valtion tuloveroasteikkoa, kuntien veroprosentteja sekä useita eri vähennyksiä.
- Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnetään jatkossa samoin perustein ja saman suuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa.
- Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 13,26 %-yks. (tämän hetken arvio) ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti.
- Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan siten, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon ja että verotus ei kiristy uudistuksen voimaan tullessa.
- Ansiotulojen verotusta on kevennettävä tämän hetken arvion mukaan n. 195 milj. eurolla, jotta ansiotuloverotus ei kiristyisi (sisältää kirkollisveron kasvun 60 milj. eurolla).

Vuoden 2023 veroasteikko

- Valtion verotuksen kiristäminen toteutetaan pääasiassa tuloveroasteikon kautta.
- Valtion tuloveroasteikko alkaisi nykyistä alemmalta tulotasolta ja siihen tulisi yksi porras lisää.

Nykytila (2020)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
18100-27200	8	6
27200-44800	554	17,25
44800-78500	3590	21,25
78500-	10751,25	31,25

Uudistus

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
0-18100	0	13,26
18100-27200	2400,06	19
27200-44800	4129,06	30,75
44800-78500	9541,06	34,5
78500-	21167,56	44,5

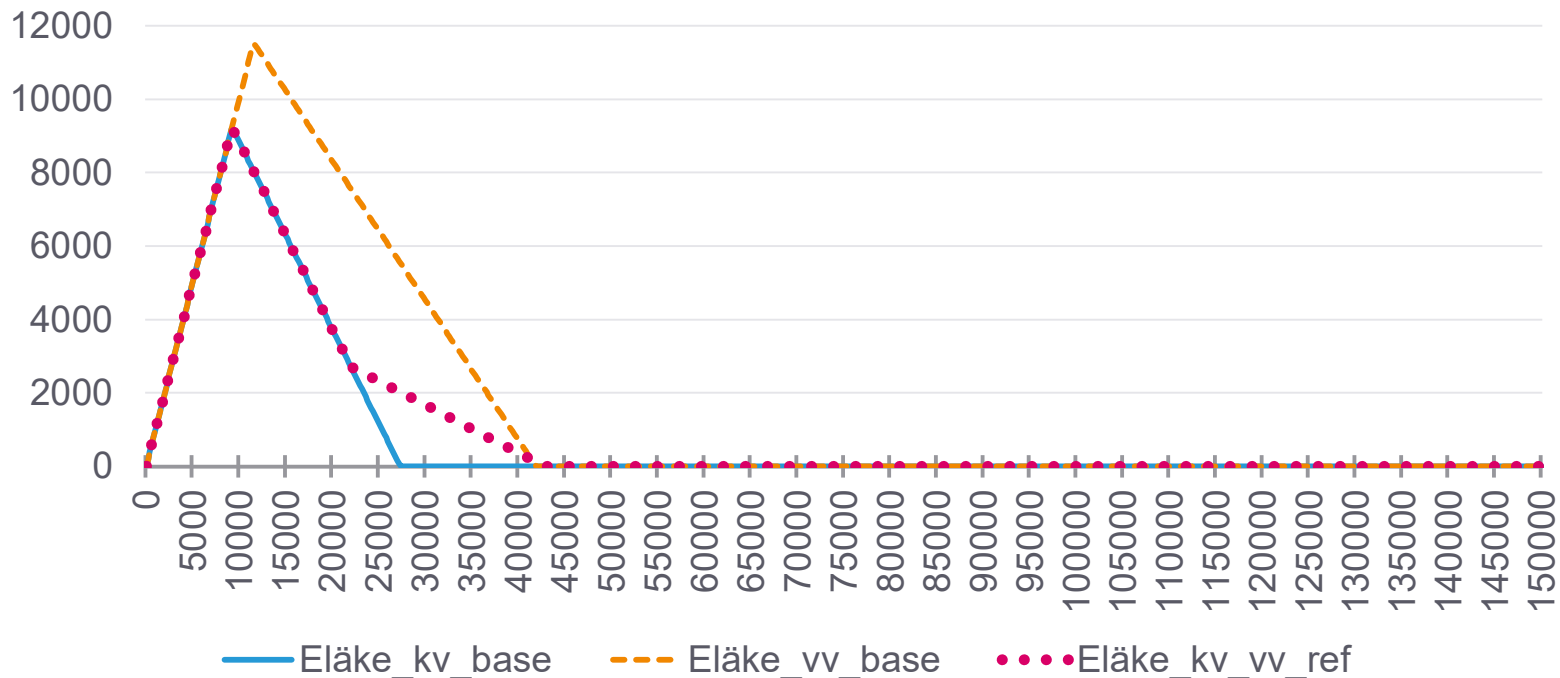
Veropohjien yhdistäminen

- Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään:
  - Tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin jatkossa samoin perustein ja saman suuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa.
  - Valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennykset yhdistettäisiin yhdeksi eläketulovähennykseksi, joka myönnettäisiin saman suuruisena valtion- ja kunnallisverotuksessa.
  - kunnallisverotuksen perusvähennys, kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ja kunnallisverotuksen opintorahavähennys myönnettäisiin jatkossa samoin perustein myös valtionverotuksessa.
  - Merityötulovähennyksen niin sanottu cross-trade vähennys myönnettäisiin jatkossa myös valtionverotuksessa.

Eläketulovähennys

- Valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennykset yhdistettäisiin siten, että kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen rakenteeseen perustuva eläketulovähennys myönnettäisiin samoin perustein ja saman suuruisena valtion- ja kunnallisverotuksessa.
- Täyden eläketulovähennyksen määrä laskettaisiin siten, että täyden kansaneläkkeen määrä kerrotaisiin luvulla 1,16 ja pyöristettäisiin seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voisi olla eläketulon määrää suurempi.
- Vähennyksen poistuman rakennetta muutettaisiin siten, että siinä olisi kaksi porrasta. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä täyden eläketulovähennyksen määrän, vähennyksen määrä pienenesi 51 prosentilla ylittävältä osalta. Kuitenkin siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 22 000 euroa, vähennyksen määrä pienenesi 13 prosentilla ylittävältä osalta.

Eläketulovähennys ennen ja uudistuksen jälkeen

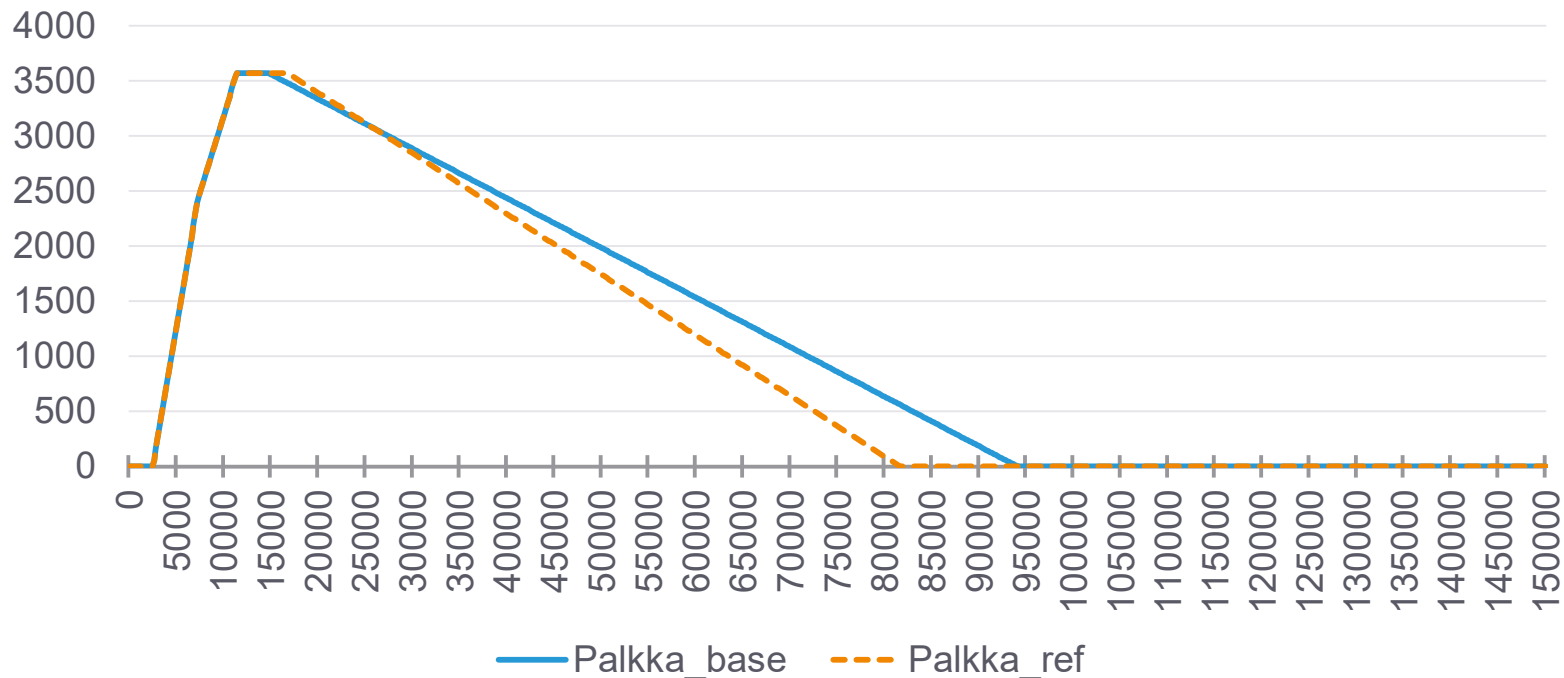

Ansiotulovähennys

- Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys muutettaisiin ansiotulovähennykseksi, joka myönnettäisiin samoin perustein ja saman suuruisena valtionverotuksessa ja kunnallisverotuksessa.
- Vähennyksen rakenne säilyisi muuten samana, parametreihin muutoksia.
- Vähennys olisi 51 prosenttia laissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta tulojen 7 230 euron määrään saakka ja sen ylittävältä osalta 28 prosenttia. Vähennyksen enimmäismäärä olisi 3 570 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 16 000 euroa vähennyksen määrä pienenesi 5,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 16 000 euroa ylittävältä osalta.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ennen ja uudistuksen jälkeen

Muut veropohjien yhdistämiseen liittyvät muutokset

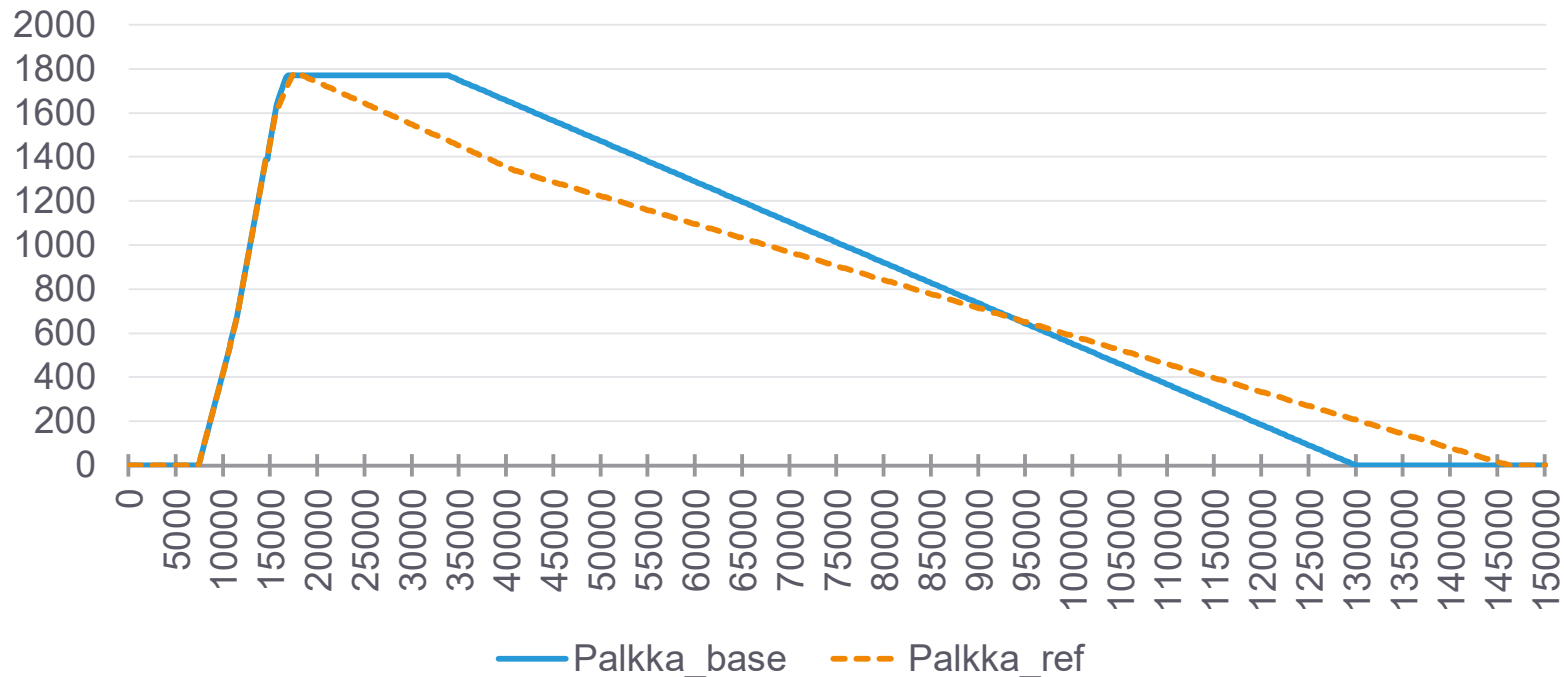

- Kunnallisverotuksen perusvähennys
  - Nimi muuttuisi perusvähennykseksi
  - Myönnettäisiin jatkossa myös valtionverotuksessa samoin perustein, enimmäismäärä olisi 3 540 euroa
- Kunnallisverotuksen opintorahavähennys
  - Nimi muuttuisi opintorahavähennykseksi
  - Myönnettäisiin jatkossa myös valtionverotuksessa samoin perustein. Vähennyksen täysi määrä olisi 2 600 euroa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. Vähennystä pienennettäisiin 50 prosentilla siitä määrästä, jolla verovelvollisen puhtaan ansiotulon määrä ylittäisi opintorahavähennyksen täyden määrän.
- Merityötulovähennyksen niin sanottu cross-trade vähennys
  - Myönnettäisiin jatkossa myös valtionverotuksessa.

Työtulovähennys

- Vähennyksen kertymisen nykyinen 2 500 euron tuloraja poistettaisiin.
- Vähennyksen poistuman rakennetta muutettaisiin siten, että siinä olisi kaksi porrasta.
- Vähennyksen kertymäprosentti olisi 10,3 prosenttia vähennyksen myöntämiseen oikeutetuista tuloista.
- Enimmäismäärä olisi 1 800 euroa.
- Puhtaan ansiotulon ylittäessä 16 000 euroa vähennyksen määrä pienenesi 1,92 prosentilla puhtaan ansiotulon 16 000 euroa ylittävältä osalta. Kuitenkin siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 40 000 euroa, vähennyksen määrä pienenesi 1,27 prosentilla ylittävältä osalta. Tällä hetkellä puhtaan ansiotulon raja on 33 000 euroa.

Työtulovähennys ennen ja uudistuksen jälkeen

Ahvenanmaan asema

- Ahvenanmaalla verovelvollinen maksaa veroa valtiolle samoin perustein kuin verovelvolliset muualla maassa.
  - Lainsäädäntövalta valtionverotuksen osalta on valtakunnalla.
- Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta mm. kunnalle tulevan veron osalta.
  - Valtakunnan lailla ei voida säätää Ahvenanmaan kunnallisverotuksesta.
- Kun Sote-uudistuksessa kiristetään valtionverotusta, kiristyy valtionverotus myös Ahvenanmaalla, jos ei säädetä erikseen.
  - Ahvenanmaan kuntien tuloveroprosenttien alentamiselle ei ole vastaavia perusteita, koska kunnilta ei siirry pois tehtäviä.

Ahvenanmaata koskeva ratkaisu

- Valtionverotuksen kiristyminen Ahvenanmaalla estettäisiin veroasteikon alemmilla marginaaliveroprosenteilla. Veroasteikon prosentteja alennettaisiin samalla prosenttiyksiköllä, jolla kuntien vero-prosentteja alennetaan Manner-Suomessa.
- Kyse samasta asiasta kuin HE 15/2017 vp, mutta tekninen toteutustapa on toinen.
  - Koska veroratkaisu poikkeaa hieman edellisestä kierroksesta, asteikon kautta tehtävä Ahvenanmaa-vähennys kohdistuu paremmin kuin HE:ssä 15/2017 vp ehdotettu erillinen Ahvenanmaan maakuntavähennys.
- Alempien marginaaliveroprosenttien johdosta esityksessä ehdotettujen veroperustemuutosten vaikutukset olisivat Ahvenanmaan maakunnassa asuville verovelvollisille vastaavanlaisia kuin Manner-Suomessa asuville.
  - Oletuksena, että Ahvenanmaa ottaa kunnallisverotuksessaan käyttöön vastaavan eläketulovähennyksen ja ansiotulovähennyksen kuin Manner-Suomessa.

Ahvenanmaata koskeva ratkaisu

- HE:ssä 15/2017 vp ehdotetun Ahvenanmaan maakuntavähennyksen ongelmaksi muodostui vähennyksen vaikutus Ahvenanmaalle maksettavaan verohyvitykseen. Lisäksi Ahvenanmaalle maksettava tasoitusmäärä olisi kasvanut perusteettomasti.
- Itsehallintolakia on muutettu Ahvenanmaan taloudenhoitoa koskevien säännösten osalta.
  - Verohyvitystä ei enää ole
  - Valtion tuloverojen kasvu ei enää vaikuta Ahvenanmaalle maksettavan tasoitusmäärän suuruuteen
- Tuloverotusta koskevan ratkaisun johdosta ei näin ollen muodostu HE:n 15/2017 vp yhteydessä ilmenneitä ongelmia.

Vuoden 2023 veroasteikko Ahvenanmaalla

- Valtionverotuksen kiristyminen Ahvenanmaalla asuvien verovelvollisten kohdalla estetään ansiotuloveroasteikon alemmilla marginaaliveroprosenteilla.

Nykytila (2020)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan yltävästä tulon osasta, %
18100-27200	8	6
27200-44800	554	17,25
44800-78500	3590	21,25
78500-	10751,25	31,25

Uudistus Manner-Suomi

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan yltävästä tulon osasta, %
0-18100	0	13,26
18100-27200	2400,06	19
27200-44800	4129,06	30,75
44800-78500	9541,06	34,5
78500-	21167,56	44,5

Uudistus Ahvenanmaa

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan yltävästä tulon osasta, %
0-18100	0	0
18100-27200	0	5,74
27200-44800	522,34	17,49
44800-78500	3600,58	21,24
78500-	10758,46	31,24

Yhteisöveron jako-osuudet

- Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennettaisiin yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatettaisiin vastaavasti.
- Ilman yhteisövero-osuuden muutoksia suhdanneherkän yhteisöveron osuus kuntien tuloista kasvaisi suhteellisesti suureksi, kun kuntien tulot alenevat nykyisestä.
- Metsävero-osuudesta otettaisiin laskennassa huomioon 66,67 %.
- Osittain verovapaiden yhteisöjen tuloveroprosenttia alennettaisiin vastaamaan kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta.

Hyvinvointialueiden verotuksellinen asema

- Hyvinvointialueet määriteltäisiin osittain verovapaiksi yhteisöiksi valtion, kuntien ja kuntayhtymien tapaan.
- Olisivat verovelvollisia ainoastaan elinkeinotulosta ja muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen käyttöön tarkoitettun kiinteistön tuottamasta tulosta
- Verovelvollisia vain kunnalle, jolloin vero määräytyisi alennetun verokannan mukaan.
- Muualla tuloverolaissa hyvinvointialueiden asema vastaisi muiden julkisyhteisöjen asemaa.

Invalidivähennykset

- Valtion- ja kunnallisverotuksen invalidivähennykset poistettaisiin ja vastaava rahamäärä kohdennettaisiin vammaispalveluiden kehittämiseen.
- Invalidivähennyksen korvaamista suoralla tuella on esitetty eri yhteyksissä jo 1990-luvun puolivälistä alkaen.
  - Valtionverotuksen invalidivähennyksen poistamisen arvioidaan kasvattavan verotuottoja yhteensä 12 miljoonalla eurolla ja kunnallisverotuksen invalidivähennyksen poistamisen arvioidaan kasvattavan verotuottoja yhteensä 14 miljoonalla eurolla.
- Sote-uudistuksessa verotuksen painopisteen siirtäminen kunnilta valtiolle kasvattaisi vain valtionverosta tehtävien vähennysten vaikutusta.
  - Valtionverotuksen invalidivähennyksen verotuottoja alentava vaikutus kasvaisi nykyisestä noin 12 miljoonasta eurosta 51 miljoonaan euroon.

Muita verotukseen liittyviä muutoksia

- Siirrettäessä kuntayhtymät varoineen ja velkoineen voimaanpanolaissa säädetyllä tavalla hyvinvointialueille tai HUS-yhtymälle, omaisuuden siirroista ei aiheutuisi tulo-, arvonlisävero- tai varainsiirtoveroseuraamuksia.
- Kuntien verotuskustannuksia alennetaan valtio-kuntasuhteessa tuottoneutraalisti.
- Kirkollisveroprosenttien alentaminen jätetään seurakuntien vapaaehtoisesti tehtäväksi.
- Ns. perälautasäännös kunnallisveroprosenttien alentamiseen:
  - Jos kunnan päättämä veroprosentti poikkeaa voimaanpanolaissa säädetyistä veroprosenttien alentamisesta tai kunta ei ilmoita veroprosenttia ajallaan, sovelletaan edellisen vuoden veroprosenttia alennettuna veroprosenttien leikkaamista vastaavalla määrällä.
- Kuntien veroprosentin määräämistarkkuus on voimaantulovuotta seuraavasta vuodesta alkaen 0,10 %-yksikköä (nyk. 0,25 %-yks.).

Vaikutukset eri veronsaajien verotuloihin

- Manner-Suomen kuntien verotulojen arvioidaan pienenevän noin 13 390 miljoonaa euroa.
  - Kunnallisverotulot pienenisivät noin 12 820 miljoonaa euroa ja yhteisöverotulot noin 570 miljoonaa euroa.
- Valtion tuloverojen tuoton arvioidaan kasvavan noin 13 135 miljoonaa euroa
  - Progressiivisen tuloveron tuotto kasvaisi noin 12 540 miljoonaa euroa, pääomatuloveron tuotto noin 25 miljoonaa euroa ja yhteisöveron tuotto noin 570 miljoonaa euroa
- Valtion verotulojen arvioidaan pienenevän yhteensä noin 255 miljoonaa euroa.
- Kirkollisveron tuoton arvioidaan kasvavan noin 60 miljoonalla eurolla.
  - Ei ole huomioitu mahdollisia kirkollisveroprosenttien alentamisia.
  - Yhteensä ansiotuloverotus kevenee uudistuksen yhteydessä tämän hetkisen arvion mukaan noin 195 miljoonaa euroa.

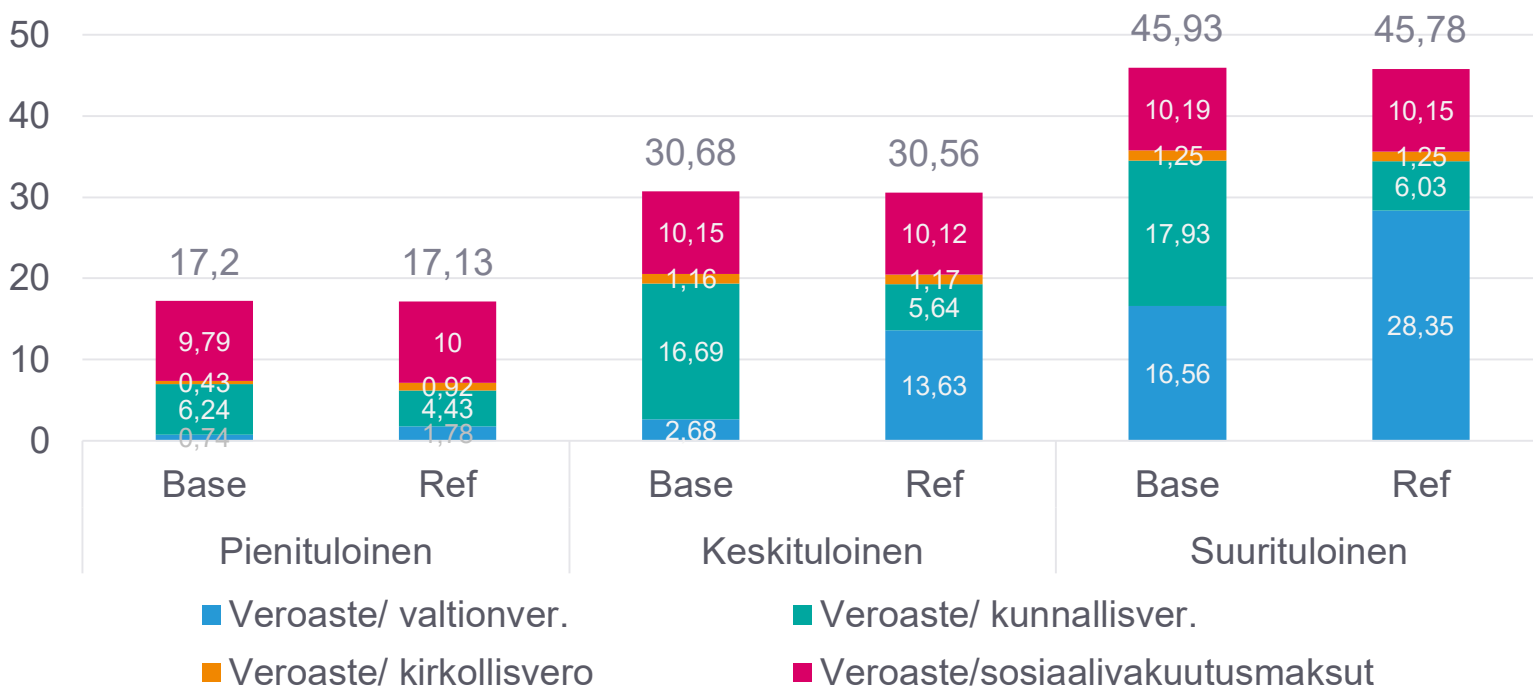
Vaikutukset verovelvollisille

- Uudistus toteutetaan siten, että sillä on mahdollisimman vähän vaikutuksia verovelvollisten verotuksen tasoon vuonna 2023.
- Uudistuksen jälkeen verovelvolliset maksavat vähemmän kunnallisveroa ja enemmän valtionveroa kuin nykyisin, mutta kokonaisuutena verotuksen taso pysyy lähes ennallaan.
- **Koska uudistuksessa muutetaan useita veroparametreja, uudistusta ei voida toteuttaa kuitenkaan niin, että kenenkään veroprosentti ei muuttuisi lainkaan.**
- Uudistus toteutetaan hallituksen linjauksen mukaisesti siten, että keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla tarkasteltuna verotus kiristyy enintään 0,2 %-yks. Verotuksen kiristymät ja kevenemät kohdistuvat satunnaisille tulotasoille.

Vaikutukset verovelvollisille

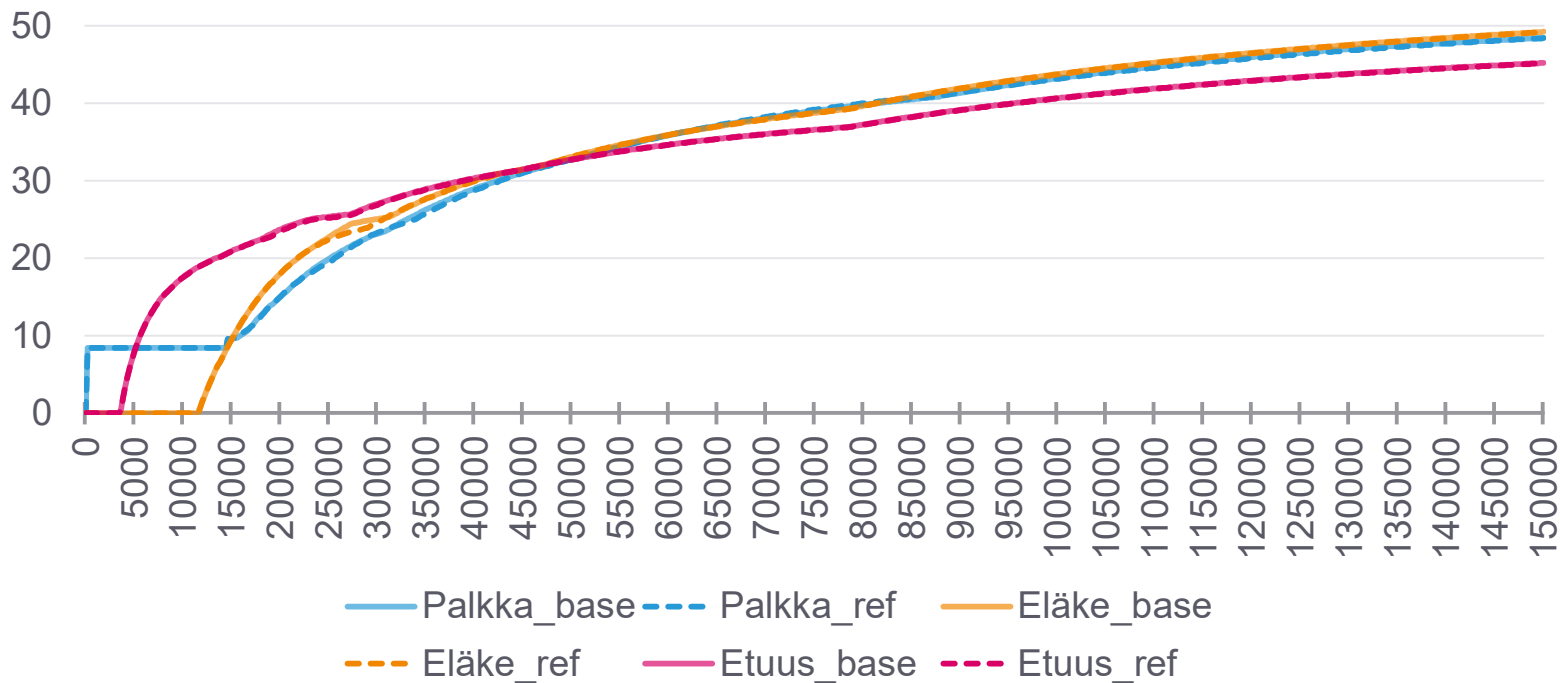
- Verovelvollisen tulot voivat koostua useista eri tulolajeista ja lisäksi verovelvollisella voi olla henkilökohtaisia vähennyksiä kaikille ns. viran puolesta myönnettävien vähennysten lisäksi.
- Kaikkien eri tulolajien ja vähennysten yhdistelmien tarkastelu tässä on mahdotonta, joten on mahdollista, että yksittäisellä verovelvollisella verotus voi kiristyä tai keventyä enemmän kuin tässä esitetyissä kuvioissa.
- Vuoden 2020 tasolle korotetulla vuoden 2019 pohja-aineistolla tehdyissä tarkasteluissa on havaittu yksittäisiä tapauksia, joissa verovelvollisen verotus on kiristynyt enemmän kuin 0,5 prosenttiyksiköllä.
  - Tapauksia, joissa verotus kiristyy enemmän kuin 0,5 prosenttiyksikköä, on havaittu 799.
  - Tapauksia, joissa verotus kiristyy yli 1 prosenttiyksiköllä, on 1 kappale.
- Tarkastellaan uudelleen vuoden 2023 veroparametrien päivityksen yhteydessä, jolloin verotuksen kiristymät minimoidaan.

Palkkatulon veroaste eriteltynä eri tulotasoilla ennen ja uudistuksen jälkeen

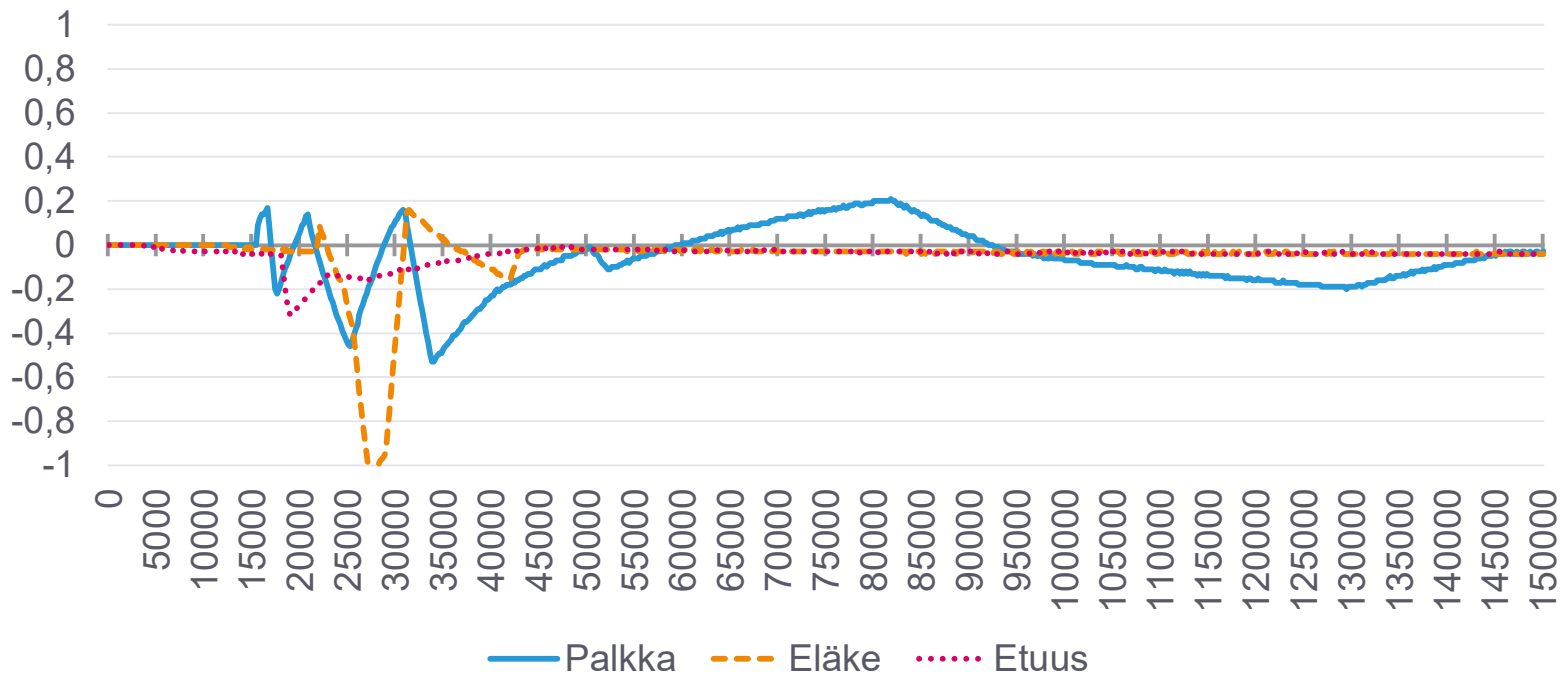

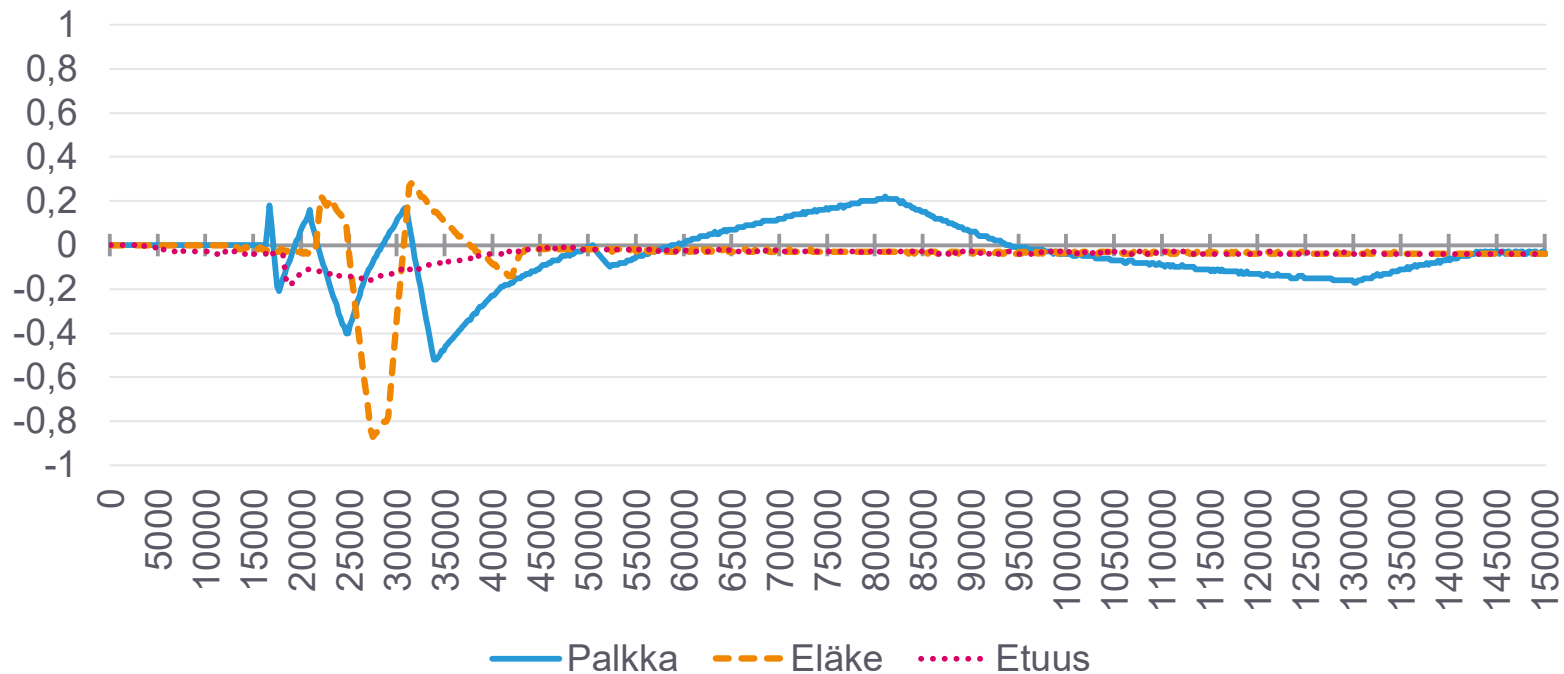
Veroaste yhteensä eri tulonsaajilla eri tulotasoilla ennen ja uudistuksen jälkeen (katkoviiva)

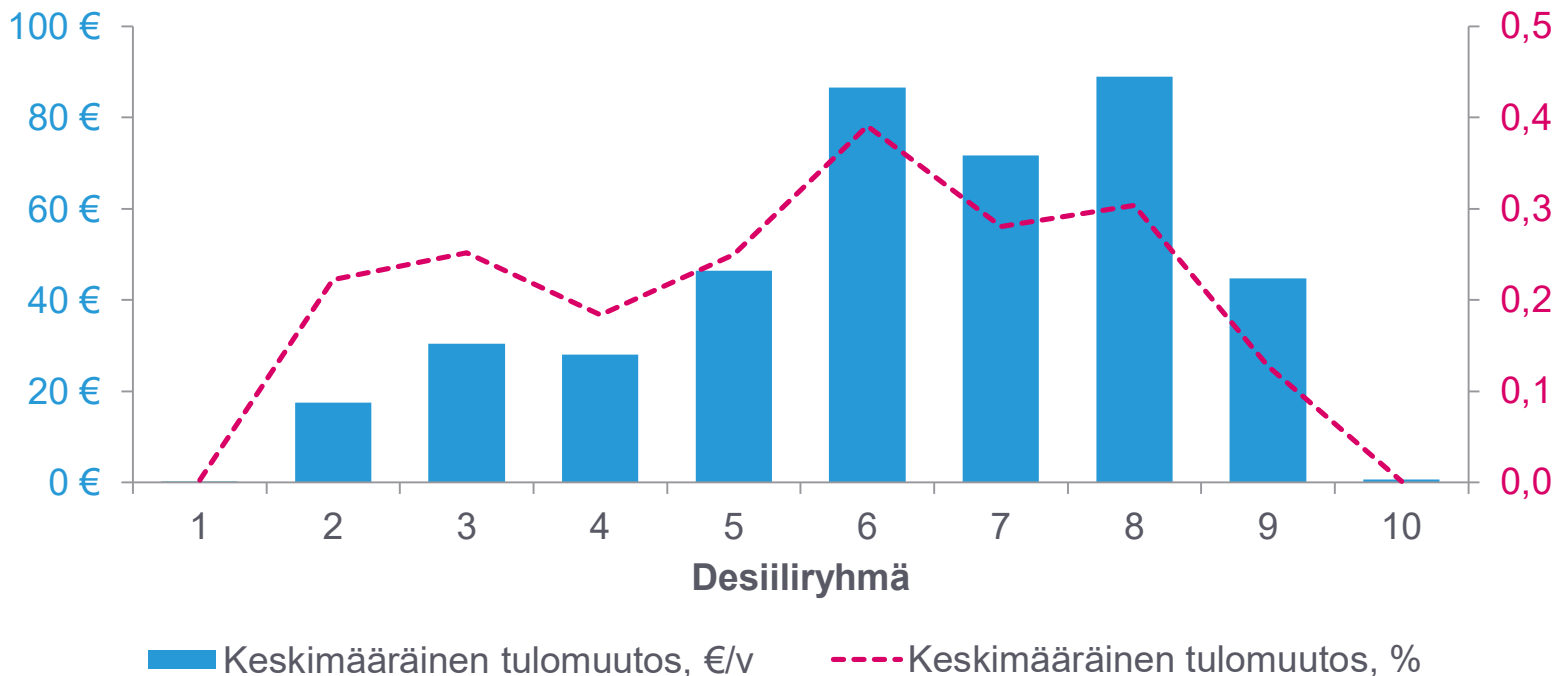
Veroasteen muutos eri tulonsaajilla eri tulotasoilla Manner-Suomessa

Veroasteen muutos eri tulonsaajilla eri tulotasoilla Ahvenanmaan maakunnassa

Veroperusteisiin tehtyjen muutosehdotusten tulonjakovaikutus

Voimaantulo

- Veroperusteisiin ehdotettavat muutokset tulisivat voimaan vasta vuoden 2023 alusta.
- Hyvinvointialueiden verotukselliseen asemaan liittyvät verolainsäädännön muutokset ehdotetaan tulevan voimaan samaan aikaan kuin hyvinvointialueet perustetaan eli 1.7.2021.
- Tuloveroperusteisiin ehdotettavat muutokset on laskettu vuoden 2020 tasossa. Koska vuoden 2023 veropohjaa sekä kunnilta valtiolle siirrettävien verotulojen määrää koskevat ennusteet tulevat päivittämään ja veroperusteisiin tullaan ehdottamaan muutoksia ennen säännösten voimaantuloa, tullaan vuoden 2022 aikana antamaan uusi esitys, jossa ehdotetaan muutoksia tässä esityksessä ehdotettaviin veroperusteisiin sekä verotuskustannusten jakautumiseen.

Arvonlisäverotus

- Hankintaneutraalisuuden parantamiseksi hyvinvointialueille korvattaisiin muuta kuin liiketoimintaa sekä verotonta liiketoimintaa (yleishallintoa, sosiaali- ja terveydenhuoltoa, pelastustointia) varten tehtyihin hankintoihin sisältyvä arvonlisäverokustannus.
- Hyvinvointialueilla olisi oikeus saada palautuksena verollisiin hankintoihin sisältyvä vero sekä sosiaali- ja terveydenhuollon verottomiin hankintoihin sisältyvä laskennallinen verokustannus.
- Muut sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuussa olevat julkisyhteisöt rinnastettaisiin hyvinvointialueisiin.
- Hallinnollisen yksinkertaisuuden vuoksi korvaus toteutettaisiin teknisesti arvonlisäverojärjestelmän yhteydessä.
- Hyvinvointialueiden ja muiden järjestämistä vastuullisten julkisyhteisöjen arvonlisäverotuksellinen asema vastaisi muiden julkisyhteisöjen asemaa.

Arvonlisäverotus

- Hyvinvointialueille siirtyvät palautukset arviolta 1,6 mrd euroa. Noin 1,5 mrd euroa liittyisi sosiaali- ja terveysalan toimintaan.
- Kunnalliselle sektorille jäävät palautukset noin 1,6 mrd euroa.
  - Ei vaikutusta talousarvioon.
- Palautusjärjestelmää koskevat muutokset tulisivat voimaan vuoden 2023 alusta lukien.
- Omaisuuden siirrot: kuntien ja kuntayhtymien irtaimen omaisuuden siirrosta hyvinvointialueille ei aiheutuisi veroseuraamuksia.